

Sygn. akt I C 899/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, I Wydział Cywilny

w następującym składzie :

Przewodniczący : Sędzia SR Tomasz Kalsztein

Protokolant : Kamil Kowalik

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa K. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. V. (...)

o zapłatę kwoty 8.016,40 zł

1. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. V. (...) na rzecz powódki K. P. kwotę 8.016,40 zł (osiem tysięcy szesnaście złotych czterdzieści groszy) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot:

- 5.240,04 zł (pięć tysięcy dwieście czterdzieści złotych cztery grosze) od dnia 1 września 2013 roku do dnia zapłaty;

- 2.776,36 zł (dwa tysiące siedemset siedemdziesiąt sześć złotych trzydzieści sześć groszy) od dnia 27 marca 2015 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. nakazuje pobrać od na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. V. (...) 210,03zł (dwieście dziesięć złotych trzy grosze) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

4. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. V. (...) na rzecz powódki K. P. kwotę 2.857,10 zł (dwa tysiące osiemset pięćdziesiąt siedem złotych dziesięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu w całości.

Sygn. akt I C 899/13

UZASADNIENIE

W dniu 5 listopada 2013 r. K. P., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wystąpiła przeciwko (...) Spółce Akcyjnej V. (...) w W. z pozwem o zapłatę następujących kwot: 5.050,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2014 r. do dnia zapłaty z tytułu części zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i 190,04 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2014 r. do dnia zapłaty z tytułu poniesionych części odszkodowania oraz o zasądzenie na rzecz powódki od pozwanego kosztów postępowania, w tym: kosztów zastępstwa procesowego według dwukrotności stawki określonej w normach przepisanych, powiększonych o należny podatek VAT wg stawki 23%; opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł; kosztów korespondencji poniesionych w sprawie przez stronę powodową (zgodnie z potwierdzeniami nadania korespondencji w aktach sprawy); opłat

kancelaryjnych za protokoły rozpraw poniesionych w sprawie przez stronę powodową (zgodnie z potwierdzeniami w aktach sprawy).

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powódki podniósł, że podstawą powyższych żądań jest doznanie przez powódkę w dniu 21 stycznia 2013 r. obrażeń ciała na skutek upadku na nierównym chodniku. W jego ocenie upadek powódki nastąpił na skutek zaniedbań zarządcy drogi, tj. Gminy Ł. – Zarządu Dróg i (...) w Ł., w zakresie utrzymania nawierzchni chodnika w należytym stanie w sposób zapewniający bezpieczne korzystanie z miejsc przeznaczonych dla ruchu pieszych. W dniu zdarzenia zarządca drogi korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie odpowiedzialności cywilnej udzielonej przez pozwanego, tj. (...) Spółkę Akcyjną V. (...) w W.. Wobec tego powódka dokonała zgłoszenia szkody do pozwanego, który po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego uznał swoją odpowiedzialność za przedmiotowe zdarzenie co do zasady i dokonał wypłaty odszkodowania w kwocie 2.893,43 zł. W ocenie strony powodowej, pozwane Towarzystwo (...) zaniżyło wysokość należnego zadośćuczynienia i bezpodstawnie przyjęło 30% przyczynienie powódki w powstaniu szkody. Mając to na uwadze konieczne stało się wytoczenie powództwa przeciwko pozwanemu o uzupełnienie należnego zadośćuczynienia i odszkodowania.

[pozew k. 3-6]

W odpowiedzi na pozew z dnia 12 grudnia 2013 r. pełnomocnik (...) Spółki Akcyjnej V. (...) w W. wskazał, że widzi możliwość ugodowego zakończenia sprawy poprzez zapłatę na rzecz powódki kwoty 3.000,00 zł tytułem dalszego odszkodowania i zadośćuczynienia pozostających w związku ze zdarzeniem z dnia 21 stycznia 2013 r. oraz kwoty odpowiadającej połowie uiszczonej opłaty od pozwu wraz z kwotą 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W razie nie wyrażenia przez stronę powodową zgody na zawarcie ugody, wniósł o oddalenie pozwu w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego w potrójnej wysokości stawki minimalnej wedle norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma pełnomocnik pozwanego Towarzystwa (...) wskazał, iż strona pozwana przyjęła swoją odpowiedzialność za przedmiotową szkodę co do zasady i w związku z tym wypłaciła powódce należne jej świadczenie. Natomiast, wykraczające poza przyznaną kwotę żądania należy uznać za nienależne i zawyżone. W jego ocenie wypłacona tytułem zadośćuczynienia kwota 2.450,00 zł odpowiada doznanym przez powódkę ujemnym skutkom przedmiotowego zdarzenia, które uznał za stosunkowo niewielkie, o przemijającym charakterze i nie skutkujące długotrwałym uszczerbkiem na zdrowiu. Co do przyznanej powódce kwoty tytułem zwrotu kosztów opieki stwierdził, że odpowiada ona związanej ze zdarzeniem potrzebie wyreki osób trzecich, która występowała w okresie do 3 tygodni. Nadto, wskazał on, iż wina odpowiedzialnego za utrzymanie nawierzchni chodnika w należytym stanie zarządcy drogi ma wymiar czysto teoretyczny, gdyż gmina dysponuje ograniczonymi środkami finansowymi, nie wystarczającymi na zapewnienie idealnego stanu całej zarządzanej przez nią infrastruktury.

[odpowiedź na pozew k. 44-47]

Pismem z dnia 17 grudnia 2013 r. pełnomocnik powódki odniósł się negatywnie do możliwości zawarcia ugody na warunkach zaproponowanych przez pozwane Towarzystwo (...).

[pismo procesowe k. 55]

W piśmie procesowym z dnia 25 marca 2015 r. pełnomocnik powódki rozszerzył powództwo w zakresie kwoty 2.776,36 zł, wnosząc tym samym o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) na rzecz powódki kwoty: 6.550,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczanymi od wskazanej kwoty od dnia 1 września 2013 r. do dnia zapłaty tytułem dalszego zadośćuczynienia; 120,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczanymi od wskazanej kwoty od dnia 1 września 2013 r. do dnia zapłaty tytułem dalszego odszkodowania za koszt zakupu środków farmaceutycznych; 1.346,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczanymi od wskazanej kwoty od dnia 1 września 2013 r. do dnia zapłaty.

[pismo procesowe k. 193]

Powyższe pismo zostało doręczone stronie pozwanej w dniu 27 marca 2015 r.

[pismo procesowe k. 212]

W toku dalszego postępowania strony pozostały przy dotychczasowych stanowiskach.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 stycznia 2012 r., K. P. idąc chodnikiem na ul. (...) przewróciła się. W miejscu zdarzenia była wystająca płyta chodnikowa. Przyczyną nierówności powierzchni chodnika było rosnące nieopodal drzewo, którego korzeń wypchnął płynę chodnikową.

Widząc nierówność chodnika powódka uważała, aby jej dziecko się nie przewróciło, nie skupiając się na swoim bezpieczeństwie.

Światkiem tego zdarzenia był mąż powódki, A. P.. Widząc, że żona leży na chodniku pomógł jej wstać i razem udali się do domu matki powódki, aby sprawdzić co ewentualnie mogło stać się powódce.

[bezsporne]

Przez tydzień od zdarzenia K. P. leczyła nogę domowymi sposobami, stosując okłady z wody borowej i smarując ją voltarenem. Gdy po tym okresie powódka nie mogła stanąć na nodze udała się z mężem na pogotowie, gdzie stwierdzono skręcenie I i II stopnia oraz unieruchomiono nogę w opatrunku gipsowym. Dodatkowo, zaordynowano powódce zastrzyki przeciwzkrzepowe oraz leki przeciwbólowe, za które zapłaciła ona około 200 zł.

[dowód z zeznań świadka A. P. k. 206 verte; dowód z przesłuchania powódki k. 206 verte]

K. P. nosiła gips około 3 tygodni. W tym czasie powódka musiała leżeć i trzymać nogę w górze. Jej dotychczasowe obowiązki związane z prowadzeniem domu oraz opieką nad 2 letnim wówczas synem przejął mąż, który był zmuszony wziąć urlop. Mąż pomagał powódce w czynnościach higienicznych – pomagał jej się umyć, ubrać, robił zakupy, prał i gotował, a także zajmował się dzieckiem.

Przez okres 2 tygodni od zdjęcia gipsu P. poruszała się o kulach. Również wtedy potrzebowała pomocy w czynnościach codziennego życia oraz w opiece nad dzieckiem. W tym czasie pomagała jej matki i teściowej.

[dowód z przesłuchania powódki k. 206 verte]

K. P. do dnia dzisiejszego odczuwa skutki zdarzenia z dnia 21 stycznia 2013 r. i często skarży się na wieczorne rwanie uszkodzonej nogi.

[dowód z zeznań świadka A. P. k. 206 verte]

Na skutek zdarzenia z dnia 21 stycznia 2003 r. K. P. doznała skręcenia I/II° stawu skokowego prawego. Początkowo powódka z powodu obrzęku i dolegliwości bólowych stawu skokowego prawego leczyła się sama domowymi sposobami, stosując okłady. Jednakże, z uwagi na brak poprawy w dniu 27 stycznia 2013 r. zgłosiła się do Poradni (...) Urazowo-Ortopedycznej (...) w Ł.. Tam wykonano jej zdjęcie RTG, które nie wykazało pourazowych zmian kostnych. Zastosowano typowe względem tego typu urazów leczenie - założono but gipsowy na 14 dni i zalecono lek przeciwzkrzepowy oraz dalsze leczenie w poradni ortopedycznej.

Powódka miała unieruchomioną nogę przez 3 tygodnie. Po zdjęciu gipsu ortopeda stwierdził niewielki obrzęk i bolesność stawu skokowego prawego przy napinaniu mięśni i zaordynował leki przeciwbólowe i przeciwzapalne, w postaci V. Forte (1 raz dziennie po 1 tabletkę) i O.-żel (2 razy dziennie miejscowo), a także polecił ograniczyć chodzenie oraz kontrole po 2-3 tygodniach. Przez dwa tygodnie od zdjęcia gipsu powódka poruszała się o kulach. Po dwóch wizytach kontrolnych powódka zakończyła leczenie w poradni ortopedycznej w dniu 25 marca 2013 r.

Zalecono jej zabiegi fizykalne, ale z powodu długiego terminu oczekiwania na rehabilitację, powódka zdecydował się na usprawnienie skręconego stawu skokowego prawego we własnym zakresie poprzez samodzielne wykonywanie ćwiczeń. Dalszego leczenia nie odnotowano.

Aktualnie K. P. zgłasza okresowe bóle stawu skokowego prawego związane z wysiłkiem lub zmianą pogody.

W ramach stosowanego leczenia powódka poniosła koszty zakupu leków w kwocie około 150 złotych.

/dowód z opinii biegłego lekarza rehabilitanta k. 123/.

Zakres cierpień fizycznych i psychicznych K. P. z powodu uszkodzenia narządów ruchu określono jako miernego stopnia. Powódka z powodu urazu nie była hospitalizowana ani leczona operacyjnie. W okresie 3 tygodni kiedy nosiła gips, chodziła o kulach oraz nie mogła obciążać kończyny. Unieruchomienie utrudniało jej codzienne funkcjonowanie i determinowało konieczność całkowitej pomocy osób trzecich przy prowadzeniu gospodarstwa domowego. W okresie od 21 stycznia 2013 roku do 25 lutego 2013 roku powódka wymagała pomocy osób trzecich we wszystkich czynnościach wymagających przemieszczania się poza domem, dźwigania ciężarów, długotrwałej pozycji stojącej w wymiarze 4 godzin dziennie.

Zgodnie z poz. 162a tabeli stanowiącej załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz.U.2002.234.1974 ze zm.), ograniczenie ruchomości bez zniekształcenia w stawach skokowych oceni się w zakresie od 1-15% uszczerbku na zdrowiu, lecz dotyczy ono nie tylko skręceń, ale również dużo cięższych urazów, takich jak zwichnięcia czy złamania. W związku z tym, skręcenie ocenia się jako najlżejszy z urazów i najczęściej orzeka wysokości uszczerbku w wymiarze 1-3%. U powódki nie rozpoznano obrzęku i zniekształcenia prawego stawu skokowego, a zakres ograniczenia ruchomości stawu skokowego jest minimalny i dotyczy tylko jednego zakresu ruchu – prostowania p -5°, przy zachowanym pełnym zakresie ruchów zgięcia, supinacji i pronacji w stawie skokowym. Powódka wykonuje pełny przysiad bez bólu, a jej chód jest sprawny, bez bólu i utykania. W związku z tym, z ortopedycznego punktu widzenia w wyniku doznanego urazu oceniono, że powódka doznała 3% trwałego uszczerbku na zdrowiu. Podobnie wysokość uszczerbku na zdrowiu powódki z związku z doznanym urazem ocenił biegły z zakresu rehabilitacji. Natomiast, stwierdzone niewielkie ograniczenie zakresu ruchomości prawego stawu skokowego może nie mieć charakteru trwałego i nie można wykluczyć, że gdyby powódka zastosowała się do zaleceń ortopedy i podała się zabiegom rehabilitacyjnym, pomimo odległego terminu ich rozpoczęcia (czego nie uczyniła do dnia dzisiejszego), ograniczenia mogłyby ustąpić lub ulec zmniejszeniu.

Rokowania na przyszłość są pomyślne. Uraz powódki nie był połączony z zerwaniem więzadeł i ścięgien, a także wygoił się prawidłowo bez zniekształceń. Powódka ma prawie pełną ruchomość stopy oraz chodzi sprawnie, bez utykania. Dolegliwości bólowe występujące po przeciążeniu lub przy zmianie pogody stopniowo zmniejszają się.

[dowód z opinii biegłego z zakresu (...) k.69-74, 93-97, 148-150; dowód z opinii biegłego z zakresu ortopedii i rehabilitacji dr E. B. k.121-124, k. 161]

Podmiotem odpowiedzialnym za należyte utrzymanie stanu nawierzchni chodnika przy ul. (...) w Ł. jest zarządca drogi, tj. Gmina Ł. – Zarząd Dróg i (...) w Ł.. W okresie, w którym doszło do zdarzenia, zarządca drogi posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie (...), (...) Spółce Akcyjnej V. (...) w W..

[bezsporne]

Powódka zgłosiła szkodę odpowiedzialnemu za szkodę zarządcy drogi pismem z dnia 21 czerwca 2013 r., natomiast zgłoszenie u pozwanego Towarzystwa (...) nastąpiło w dniu 1 sierpnia 2013 r.

[zgłoszenie szkody k. 21; pismo z (...) S.A. V. (...) k. 24]

W toku postępowania likwidacyjnego, pozwane Towarzystwo (...) uznało swoją odpowiedzialność i przyznało powódce kwotę 3.500,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, kwotę 588,00 zł tytułem zwrotu kosztów opieki za okres 21 dni w wymiarze 4 godzin dziennie przyjmując stawkę 7 zł za godzinę oraz 45,47 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia (zakupu zaordynowanych leków), jednocześnie uznając przyczynienie powódki do powstania zgłoszonej szkody i obniżając przyznane świadczenia o 30%. W związku z tym, K. P. wypłacono łącznie kwotę 2.893,43 zł.

[decyzja z dnia 3 września 2013 r. k. 31]

Powyższy stan faktyczny w niniejszej sprawie, a w szczególności rozmiar doznanej przez powódkę krzywdy, został ustalony na podstawie powołanych wyżej dowodów, zeznań świadka A. P., opinii powołanych biegłych z zakresu ortopedii oraz rehabilitacji, których ważność nie była ostatecznie kwestionowana przez strony w toku procesu, a także na podstawie dokumentacji lekarskiej i zeznań powódki.

Zdaniem Sądu opinie biegłych w całym swoim zakresie są rzetelne, sporządzone zgodnie z wymogami specjalistycznej wiedzy i zawierają pełne i fachowe ustosunkowanie się do pytań Sądu, jak również – w przypadku opinii biegłego ortopedy - pytań pełnomocnika powódki zgłoszonych w pismach z dnia 4 czerwca 2014 r. (k.84) oraz z dnia 5 stycznia 2015 r. (k.144). Biegli wydali opinie zapoznając się zarówno z aktami sprawy jak i dokumentacją medyczną oraz po przeprowadzeniu badania powódki. Wnioski przedstawione w opiniach, zostały oparte na wskazanym powyżej materiale dowodowym, jak również na doświadczeniu zawodowym biegłych. Biorąc pod uwagę ich podstawy teoretyczne, sposób motywowania oraz sposób sformułowania zawartych w nich wniosków Sąd uznał sporządzone opinie za pełnowartościowe źródło informacji specjalnych.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 460 ze zm.) zobowiązany do utrzymania nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą, z wyjątkiem części pasa drogowego, o których mowa w art. 20f pkt 2 jest zarządca drogi, którym w niniejszej sprawie, zgodnie z art. 19 w/w ustawy, jest Gmina Ł. – Zarząd Dróg i (...) w Ł.. Zgodnie z powyższym w przedmiotowej sprawie zarządca drogi ponosi odpowiedzialność na zasadach określonych w art. 415 k.c. Stosownie do tego przepisu, kto z winy swojej wyrządził drugiemu szkodę zobowiązany jest do jej naprawienia. Przesłankami pozwalającymi na przyjęcie powyższej odpowiedzialności są: powstanie szkody, zdarzenie, z którym ustawa wiąże obowiązek odszkodowawczy (czyn niedozwolony) oraz związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem a szkodą, to jest szkoda ma być zwykłym następstwem takiego zdarzenia.

W przedmiotowej sprawie zobowiązany do utrzymania należytego stanu nawierzchni chodnika zarządca drogi zawarł umowę ubezpieczenia z pozwanym Towarzystwem (...). Na podstawie art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. § 4 komentowanego przepisu przewiduje, że uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

W niniejszej sprawie powódka dochodziła uzupełniającego zadośćuczynienia za krzywdę i odszkodowania za szkodę jakich doznała na skutek zdarzenia z dnia 21 stycznia 2013 r. Pozwane Towarzystwo (...) uznało swoją odpowiedzialność za przedmiotowe zdarzenie co do zasady, kwestionując jedynie wysokość dochodzonego przez powódkę roszczenie uzupełniające, uznając je za zawyżone i nie uwzględniające przyczynienia się powódki do powstania szkody.

W przedmiotowej sprawie trudno uznać za udowodniony fakt przyczyniła się powódki do powstania doznanej szkody. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Zasada ta znajduje również swoje odzwierciedlenie w art. 232 k.p.c. stanowiącym, iż strony są obowiązane wskazywać dowody

dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Mając to na uwadze to na stronie powodowej spoczywa ciężar udowodnienia przyczynienia powódki, którego stwierdzenie usprawiedliwiłoby miarkowanie zasądzonego na rzecz powódki świadczenia. Przez sam fakt podniesienia zarzutu przyczynienia Sąd nie może uznać za udowodnionego jego wystąpienie, ani też dążyć do wyjaśnienia tej okoliczności, tym bardziej w sytuacji korzystania przez stronę pozwaną z usług profesjonalnego pełnomocnika.

Chodnik, na którym doszło do przedmiotowego zdarzenia służyć ma bezpiecznemu poruszaniu się pieszych i trudno żądać, aby powódka widząc wypiętrzoną płytę chodnikową zrezygnowała z przejścia chodnikiem, i w braku innej alternatywnej drogi, zdecydowała się na przejście tego odcinka np. jezdnią, narażając się na potrącenie, tym bardziej, że nie była ona sam i pod jej pieczę znajdowało się małe dziecko.

Nie ulega wątpliwości, iż w następstwie przedmiotowego wypadku K. P. poniosła szkodę na osobie, zarówno o charakterze majątkowym, jak i niemajątkowym, co również jest bezsporne z uwagi na przyznanie przez pozwane Towarzystwo (...) świadczenie w związku ze zdarzeniem z dnia 21 stycznia 2013 r.

W myśl przepisu art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 zd. 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie rozumieniem pojęcia "odpowiednia" suma należy rozumieć przez nią kwotę pieniężną, której wysokość utrzymana jest w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa oraz dostosowaną do okoliczności konkretnego wypadku. Wysokość zadośćuczynienia powinna być uzależniona od nasilenia cierpień, długotrwałości choroby, rozmiaru kalectwa oraz trwałości następstw zdarzenia, przy uwzględnieniu również okoliczności dotyczących życia osobistego poszkodowanego (vide wyrok SN z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03, LEX nr 327923; wyrok SN z dnia 5 grudnia 2006r., II PK 102/06, OSNP 2008/1-2/11; wyrok SN z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05, LEX nr 198509). Określenie wysokości zadośćuczynienia powinno być zatem dokonane z uwzględnieniem wszystkich zachodzących okoliczności. Zarówno okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia jak i kryteria ich oceny muszą być rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą poszkodowanego (por. wyrok SN z 22 sierpnia 1977 r., II CR 266/77, LEX nr 7980; wyrok SN z 22 czerwca 2005 r., III CK 392/04, LEX nr 177203). Należy mieć również na uwadze, iż zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, które spełnia rolę kompensacyjną w zakresie cierpień fizycznych i psychicznych, powinno reprezentować ekonomicznie odczuwalną dla poszkodowanego wartość i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne (zob. uchwała SN z dnia 8 grudnia 1973 r., III CZP 37/73, OSNCPIUS 1974/9/145; wyrok SN z dnia 14 lutego 2008 r. II CSK 536/07 Lex nr 461725).

Na gruncie niniejszej sprawy przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia uwzględniono wysokość długotrwałego uszczerbku na zdrowiu powódki, który wyniósł 3 %. Przy ocenie stopnia uszczerbku wzięto pod uwagi pozytywny wynik leczenia powódki – prawidłowe wygojenie się urazu, z nieznacznym ograniczeniem zgięcia, którego można byłoby uniknąć w przypadku zastosowania się przez powódkę do zalecenia lekarza i odbycia zabiegów rehabilitacyjnych, oraz brak upośledzenia pozostałych ruchów i funkcji chodu.

Opierając się na załączonej w sprawie opinii biegłego ortopedy, uraz jakiego doznała w wyniku wypadku powódka spowodował cierpienia fizyczne i psychiczne w stopniu miernym. Przez okres 3 tygodni, w którym powódka miała złożony gips związane były one przede wszystkim z unieruchomieniem kończyny i wynikającymi z tego utrudnieniami życia codziennego oraz koniecznością korzystania z pomocy osób trzecich. Natomiast, po zdjęciu gipsu odczuwała ona powysiłkowe dolegliwości bólowe stawu, które okresowo utrzymują się do dzisiaj i pojawiają się w związku z wysiłkiem czy zmianą pogody. Należy podkreślić, iż wnioski biegłego z zakresu ortopedii są stanowcze, nadto uzasadnione z punktu widzenia argumentacji medycznej, poprzedzonej dokładnym badaniem przedmiotowym powódki, dlatego też stanowiły podstawę ustaleń faktycznych odnośnie skutków wypadku w dniu 21 stycznia 2013 r. i w zakresie uszczerbku na zdrowiu powódki. Odpowiadają one również wnioskowi wynikającym z opinii biegłego z zakresu rehabilitacji. Należy podkreślić, że obie opinie nie były kwestionowane przez powoda.

Należy przy tym zaznaczyć, iż okolicznością rzutuującą na rozmiar krzywdy odczuwanej przez powoda jest jego wiek oraz istniejący przed wypadkiem stopień sprawności fizycznej. Niewątpliwym jest bowiem fakt, iż głębsze będzie poczucie krzywdy u człowieka, który doznał kalectwa będąc w pełni sił (powódka ma obecnie 32), niż u człowieka dotkniętego ograniczeniami związanymi z wcześniejszą niepełnosprawnością lub podeszłym wiekiem (por. wyrok SN z 22 czerwca 2005 roku, III CK 392/04, L.).

W związku z powyższym, w ocenie Sądu, zadośćuczynienie w kwocie żądanej przez powódkę w pozwie, tj. 6.550 zł będzie w pełni uzasadnione i adekwatne do poniesionej przez nią krzywdy. Powyższa kwota uwzględnia wypłaconą już część zadośćuczynienia na etapie likwidacji szkody

Co do żądania zasądzenia roszczenia tytułem poniesionych kosztów leczenia, Sąd w oparciu o opinie biegłego ortopedy i biegłego z zakresu rehabilitacji zasądził żadaną przez powódkę w pozwie kwotę 120 zł.

Natomiast, odnosząc się do żądania zwrotu kosztów opieki, Sąd w oparciu o opinie biegłego z zakresu rehabilitacji uznał, iż powódka wymagała opieki przez okres 36 dni, którego początek biegu bieglą wskazała na 21 stycznia 2013 roku. Zakres pomocy został określony przez biegłą w wymiarze 4 godzin dziennie. W związku z tym, Sąd zasądził żadaną kwotę 1.336,40 zł, stanowiącą ekwiwalent wynagrodzenia za opiekę sprawowaną w okresie 36 dni w wymiarze 4 godziny dziennie przyjmując zaproponowaną przez powódkę stawkę 9,5 złotych za godzinę dla 26 dni roboczych oraz stawkę 19 zł dla 10 dni weekendowych. Powyższa kwota uwzględnia również wypłaconą przez pozwanego część odszkodowania w wysokości 411,60 zł.

O odsetkach od przyznanej na rzecz powodów kwoty z tytułu zadośćuczynienia orzeczono w oparciu o przepis art. 481 § 1 k.c., który stanowi, iż odsetki należą się wierzycielowi od chwili, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem wymagalnego świadczenia pieniężnego. Termin wymagalności świadczeń przysługujących poszkodowanemu od ubezpieczyciela z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów precyzuje art. 817 § 1 k.c. Zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 817 § 1 k.c., ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. W przedmiotowej sprawie zgłoszenie szkody pozwanemu Towarzystwu (...) nastąpiło w dniu 1 sierpnia 2013 r. Decyzją z dnia 3 września 2013 r. strona pozwana uznała swoją odpowiedzialność i wypłaciła powódce związku z tym świadczenie, które nie zaspokoilo jej roszczenia w całości. W związku z powyższym, na podstawie wytoczonego w dniu 5 listopada 2013 r. powództwa strona powodowa żądała uzupełnienia wymagalnego świadczenia o kwotę 5.240,04 zł, natomiast pismem z dnia 25 marca 2015 r., doręczony stronie pozwanej w dniu 27 marca 2015 r., rozszerzyła swoje żądanie o kwotę 2.776,36 zł. Mając to na uwadze, Sąd określił początek biegu odsetek ustawowych dla kwoty 5.240,04 zł zgodnie z żądaniem pozwu – od 1 września 2013 r., natomiast co do kwoty 2.776,36 zł od dnia doręczenia stronie pozwanej pisma zawierającego rozszerzenie powództwa o tę kwotę.

W pozostałym zakresie powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu. Dotyczy to przede wszystkim roszczenia o ustalenie odpowiedzialności pozwanego za dalsze mogące wystąpić w przyszłości skutki wypadku z dnia 21 stycznia 2013 roku.

O dopuszczalności ustalenia odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące ujawnić się w przyszłości decyduje istnienie po stronie powoda interesu prawnego w takim ustaleniu. Interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności może istnieć, jeżeli z danego zdarzenia wynikają dalsze jeszcze skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest możliwe lub nie jest na razie aktualne. Szczególne znaczenie powództwo o ustalenie ma przy szkodach na osobie, które nie zawsze powstają jednocześnie ze zdarzeniem, które wywołało uszkodzenie ciała. Poszkodowany w procesie może określić podstawę żadanego odszkodowania jedynie w zakresie tych skutków, które już wystąpiły. Jednakże nie ma możliwości sprecyzować dalszych skutków, które jeszcze nie zostały ujawnione, a których ujawnienie jest niejednokrotnie możliwe po upływie dłuższego czasu, w trudnym z reguły do określenia rozmiarze. Ustalenie odpowiedzialności na przyszłość umożliwia poszkodowanemu dochodzenie kolejnych roszczeń, nawet gdy owe dalsze skutki wystąpią po upływie terminu przedawnienia (tak Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 17 kwietnia 1970, III PZP 34/69, OSNC 1970 r., nr 12, poz. 217).

Podkreślić także należy, iż w świetle aktualnej treści art. 442¹ § 3 k.c. brak jest możliwości przedawnienia roszczenia, albowiem w razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

W rozpoznawanej sprawie z opinii biegłych wynika w sposób wyraźny i jednoznaczny, iż na ten moment leczenie powódki zakończyło się. Brak jest zatem prawdopodobnych podstaw do przypuszczenia, aby w zdrowiu powódki miały powstać dalsze uszczerbki związane ze zdarzeniem z dnia 21 stycznia 2013 r. Wobec powyższego nie ma zatem podstaw do uwzględnienia jego żądania na podstawie art. 189 k.p.c., zaś powództwo w tym zakresie podlega oddaleniu w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c. w związku z art. 100 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Powódka w zasadzie wygrała proces w całości (co do należności głównej), przegrywając jedynie w zakresie żądania odsetkowego i roszczenia o ustalenie, zatem należy jej się zwrot wszystkich poniesionych w toku postępowania kosztów procesu. Koszty te wyniosły kwotę 2.857,10 zł i obejmują on:

- wynagrodzenie pełnomocnika z wyboru 1.200,00 zł;
- 17 zł opłata od pełnomocnictwa;
- 1.640,10 zł wynagrodzenie biegłych za wydane opinie.

Sąd ustalił koszt zastępstwa procesowego powódki na kwoty po 1200 zł w oparciu § 6 pkt 4) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2002 nr 163 poz. 1349).

Sąd nie uwzględnił wniosku pełnomocnika powódki o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego powiększonego o stawkę podatku VAT w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Wniosek taki pozbawiony jest jakiegokolwiek umocowania w obowiązujących przepisach prawa dotyczących ustalania i obciążania stron kosztami zastępstwa procesowego. Cytowane powyżej Rozporządzenie przewiduje jedynie możliwość doliczenia do stawki wynagrodzenia radcy prawnego obowiązującego podatku VAT w przypadku pełnomocnika z urzędu. W rozpoznawanej sprawie pełnomocnik powódki był pełnomocnikiem z wyboru, a zatem podatku VAT nie dolicza się do ustalonej stawki wynagrodzenia w oparciu o przepisy powyższego Rozporządzenia. Bez znaczenia jest umowa zawarta między pełnomocnikiem powódki a powódką, która przewidywała konieczność poniesienia przez powódkę kosztów podatku VAT. Umowa ta również dobrze mogła by przewidywać np. 50krotność danej stawki wynagrodzenia między pełnomocnikiem a jego klientem, co również byłoby bez znaczenia dla ustalania należnego wynagrodzenia pełnomocnika z wyboru w oparciu o obowiązujące przepisy Rozporządzenia.

Wobec tego, iż w sprawie zostały poniesione przez Skarb Państwa Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi koszty sądowe w wysokości 210,03 zł, na podstawie zaś art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 105 § 1 k.p.c. Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa od pozwanego powyższą kwotę. Obejmuje ona nieuiszczoną opłatę sądową od rozszerzonej części powództwa oraz koszty wynagrodzenia biegłego.